Ч. 5. Львів, четвер 23. лютого 1922. Почтову належність оплачено гуртом, Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 700 М. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 75 марок, Чехословаччині 25 корон ч., Болгарії 50 левів, Румунії 50 лей, Австрії 1400 корон. Зміна адреси 50 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ: Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення“ 40 М., в „Надісланім“, в „Оповістках“ і некрольоги 60 М. Між новинками і в редакційній части 100 М. За дрібні оголошення 12 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50 процент дорозче.

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 30 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Львів, 22. лютого 1922.

Drang nach Osten.

У вчерашному числі подали ми за львівською пресою хід дискусії на комісії заграничних справ польського сойму в справі Східної Галичини.

Варшавська польська преса подає докладнійше звідомлення з цеї дискусії. Для нас спеціяльно цінні виливи журби за долю Східної Галичини п. Ратая, людовця, мазура з Комарнянщини. Хід думок його промови такий (подаємо за „Роботніком“ і „Газ. варшавскою“):

Справою Східної Галичини слід зайнятися поважно. Небезпека інтервенції в цій справі зовсім не минула. Згадує договір в Сезр, який відмовляє Польщі права до Східної Галичини. Звертає увагу на це, що Франція севрський договір зареєструвала в Союзі Народів. Домагається докладного вияснення, чи хто з представників Польщі підписав цей договір. Вказує на характеристичний факт, що в польськім міністерстві заграничних справ не має примірника севрського договору. Неполаднання справи Східної Галичини шкодить справі польщеня сього краю, бо по причині непевности відносин пиняво йде кольонізація.

Так говорив людовий посол, речник кольонізаційного походу польського хлопа на українські землі. Походу, який колись культивували кресові крулевента, походу, який під кінець XVIII. в. був тим порогом, на якому розторощилася польська держава.

Польща на довгі часи зникнула з карти Европи. Щасливим збігом обставин воскресла до нового самостійного життя після воєнного потрясення Европи в рр. 1914—18. І ось ми свідками цікавого явища: колишній Drang nach Osten польської магнатерії бере в свій заряд польська демократія. Вона, вихована під австрійсько-прусько-московським дахом, діждавшись воскресення своєї державности, розбита на крайно ворожі собі табори, ослаблена внутрі найординарнійшою демагогією, в одному напрямі йде однозгідно, а саме: в зусиллях загарбати як найбільше українських земель на кольонізаційний терен для польських селян. Польському хлопови зі західної Галичини прищіплюється думку, мовляв — тільки там на Сході він може вдоволити свою ласість на землю. Таким чином одночасно вбивається двох заяців: і заспокоюється розбурханого Мазура і сальвується польського поміщика на польськім етнографічнім терені.

Відносно Українців в самій сути не має ріжниць серед поодиноких таборів польської демократії. Є ріжниці тільки що до тактики. Бо коли вшехполяки є приклонниками безоглядного нищення Українців, коли архиепископ Теодорович на комісії заграничних справ польського сойму без обиняків проголошує думку виарештувати Українців і таким чином переконати їх про силу польської влади, людовці і соціялісти воліли би приноровити до нас тактику повільного проковтування. Одні й другі хочуть нас зводити до ролі національної меншости на нашій жеж землі. Тільки перші хочуть це зробити зразу, а другі постепенно; головним чином з огляду на небезпеку, яка грозить польським з шляхотським жестом визначеним східним границям з боку Антанти. Західні держави, змагаючі до санації відносин на Сході, мусять зачепити за Східну Галичину. Це дуже добре розуміють політики з польського сойму. І тепер, коли стоїмо на передодні ґенуенської конфеоенції, коли над справою Східної Галичини будуть мусіли зударитися економічні й політичні інтереси не тільки Англії, Франції, Італії, а й Німеччини, Чехословаччини та Сходу, польські політики метушаться за рецептою, з якою можна би виступити перед европейським синедріоном.

Одначе польські партії не можуть погодитися над змістом рецепти.

Тому найщасливійші були би, коли справу відсунено би. Цему бажанню дали вислів вшехпольський лідер з Познанщини п. Сейда і східногалицький граф Скарбек.

Цю одностайну поставу польської сторони супроти нас мусимо мати на увазі ми, Українці.

Все мусимо бути готові до оборони наших загрожених прав на нашій прадідній землі. І мусимо тямити, що противник в боротьбі з нами буде безпощадний, неперебірчивий в средствах. Як все досі в нашім довговіковім граничнім спорі.

І в своїх змаганнях можемо шукати тільки такої розвязки історичного спору, яка виключала би можність якої небудь інґеренції, якого небудь встрявання в наші справи з боку противної сторони.

Демонстрація у Вашінґтоні.

Великий нюйорський ілюстрований журнал „Midweek Pictorial“ з дня 26. січня містить ілюстрацію, яка представляє пять дівчат-демонстранток, що дня 11 січня демонстрували з плякатами в руках перед польським посольством і в цілому місті.

„Свобода“ ч. 11 пише з цього приводу; Дня 11 січня перед польським посольством у Вашінґтоні стояло цілий день пять українських дівчат з великими написями в руках, які видним друком голосили протест проти... (з огляду на цензуру пропускаємо — Ред.) На таблицях, які дівчата держали в руках, були між иншими такі написі: (з огл. на цензуру пропущ. На кождій таблиці инша напись протипольського змісту. — Ред.) Тутешні дневники подали широко описи тої демонстрації. Дневник „Вашінґтон Повст“ пише м. и.: „Нині пять гарних українських дівчат ходило сюди й туди перед польським посольством з плякатами в руках, якими протестували проти трактовання Польщею 4 міліонів українського народу в Галичині. (Одно речення пропущ. — Ред.) По противній стороні вулиці ходить лише одни полісмен і пильнує, щоби ніхто з демонстранток не напастував урядників польського посольства. А знов трьох Українців мущин проходжується поблизу і пильнує, аби ніхто не напастував дівчат. Демонстрацію заряджено заходом „Ліґи Американських Горожан українського походження“ з Нюйорку. Для демонстрації вибрано по одній дівчині з Бінґчемтону, Бруклина, Нюйорку, Джерзі Сіті і з Філядельфії.

Ліґа домагається, щоби Україна була окремою самостійною державою. Демонстрація відбувається під проводом Юрія Д. Андрейка, голови Українського Інформаційного Бюра в Нью Йорку.

Далі подає „Свобода“ другу депешу з Вашінґтону: Пять гарних американських дівчат, родом з української Галичини, прибуло сюди з Нью Йорку пикетувати (демонструвати) перед розоружною конференцією. Вони 12 січня цілий день стояли перед „всеамериканським домом“, де радить розоружна конференція. Вони протестували (пропущ. — Ред.) векикими написями, видними для усіх прохожих. Дівчата були дуже гарні, але стояти їм дуже прикро ізза бурхливої сніговиці. Їх імена: Петронеля Шевчинська з Джерзі Сіті, Юлія Присташівна з Бінґемтон, Іванна Скубівна з Бруклина, Анна Вовківна з Філядельфії і Катруся Возняківна з Ню-Йорку. Кромі дівчат приїхало також трьох жовнірів-Українців з американської армії під проводом поручника П. Дармограя з Філядельфії.

Присилайте партійний податок на вкл. кн. ч. 5.000 „Краєвого Союза Кредитового“ у Львові, Ринок 10.

Зачарована національна справа.

В зачарованім колі крутиться справа українського театру у Львові й Галицькій землі. Полишаючи на боці вже те, що наша сцена не має чогось хоч трохи зближеного до театральної салі, инші речі путають нашу театральну справу: вийде наша сцена завдяки артистичній праці й посвяті одиниці чи гуртка зо стадії балагану на рівень справжнього театру, відмовить театральна публика, а вдасться згуртувати якусь театральну публику, зачне розганяти її театральна адміністрація.

Говорю тільки про ту частину театральної адміністрації, від котрої терпить театральна публика. Траплялося вже кілька разів, що глядачі прийшли на виставу й щойно при театральній касі довідалися, що заповіджена річ не йде на сцені, а щось инше, бо — не зроблено на час декорацій. Перша вистава Моліерового „Тартіфа“ спізнилася звиш три чверти години тільки тому, що полотно на обвішання сцени отримано так пізно, що докінчувати сшивати його треба було ще в часі вступного слова проф. Галущинського перед виставою. Вистава „Візника Геншля“ Гавптмана почалася цілу годину пізнійше, бо — знову декорація не була готова, а глядачі, що в західно—европейськім театрі булиб відпокутували своє спізнення стоянням перед дверми протягом першого акту, почули зловіщий стукіт молотка за театральною запоною. Та вершком варварства було що инше: в часі найтрагічнійшої пятої дії позволив собі хтось із театральної адміністрації кілька разів загуркотіти, а управа салі музичного товариства, винайнявши свою койцевату салю для театру, пустила якихсь дикунів вибивати над салею гопки в часі вистави. Думаю, що це вже навіть для Абдери за багато!

Словом театральна адміністрація не дописує. Та стверджуючи це, наша невеличка театральна публика бере під увагу тільки наслідок, а не шукає причини, щоб, спізнавши її, усунути корінь лиха. А корінь лиха висловлений у коротенькій латинській приповідці: „nummus nervus rerum“. Так — гріш це нерв усього, за нього можна усунути якогось адміністраційного непотріба та знайти людину, що солідніше виповнить свої обовязки. А брак гроша на театральну справу веде нас до причини, чому галицька театральна справа крутиться в зачарованім колі: наш загал не зрозумів ще досі, яке величезне значіння має свій справжній театр для національного виховання. Та коли, хоч пізно, вбилася в свідомість нашого загалу вага національної школи, час би вже раз освідомити собі й вагу справжнього театру для культурного розвитку нації. Але притім не треба спускати з ока, що хоч театр має великі практичні цілі, сам він у своїй істоті, неначе ніжна ростинка, вимагає старанного пильнування та сливе ніколи не оплачується, але потребує опіки держави, краю, міста, товариства чи якого одиничного або збірного мецената.

Нема в нас інституції, яка при такій довговічности, як театр, велаб таке залежне, сухітниче й комірне життя, яке веде одинока у

українська сцена в Галицькій землі. Нема двох думок, що дуже багато заважило тут те, що наш театр був завжди прищіпкою касинового товариства „Українська Бесіда“. І чиж не аномалія це, що товариство з вузькими завданнями розвивати товариське життя своїх членів мало в опіці інституцію, яка безмірно перевищала його своїм обсягом діяльности й цілями? До того „Українська Бесіда“ ніколи не виказувала особливого розвитку. Найкращий доказ цього маємо в тім, що за час свого звиш шістьдесятьлітнього істнування вона не здобулася навіть на власну хату. Як попередні виділи „Української Бесіди“ пильнували театрального маєтку, вимовно говорять про це факти, що поодинокі так звані (очевидно бувші) директори українського народнього театру мають кращу театральну обстанову ніж наш театр. Наслідком цього він під неодним оглядом находиться в примусовім становищі. Щож до того, як ставляться члени теперішньої „Української Бесіди“ до театру, вистарчить зазначити, що велика їх частина досі не була ласкава загостити на яку виставу, хочби й оперетку, не говорячи вже про поважну драму.

Наслідки браку національної школи й добре поставленої театральної справи, відчуваються сьогодні болюче в нашім національнім життю (преса, книжковий рух, рухливість товариського життя і т. д.). Скільки можна було зробити, виславши невеличку добірну трупу з невеличким історичним і побутовим репертуаром на села? А чи зробили ми те, що вже давно робилося на Великій Україні? І чи довго ще будемо чекати на таку новинку на Галицькій землі?

Та не про це забрався я писати. Я хочу звернути увагу нашого громадянства, передовсім тієї його частини, котра дріжить над розвитком рідної культури, що наш театр потребує помочи нашого загалу в тім розмірі, в якім він тепер найшовся під артистичним проводом Олександра Загарова. Будучі покоління сказалиб про нас те саме, що ми маємо право сказати про наших предків, колиб ми не дали потрібної помочи нашому театрови, на яку він так дуже заслужив собі вже тим, що дав досі від часу приходу Загарова до Львова.

Ще раз пригадую, що театр це справа меценатства. Що під артистичною дирекцією Загарова міг наш театр видобутися на теперішню свою висоту, міг просто розпочати нову добу в історії розвитку української сцени в Галицькій землі, це улекшив під фінансовим оглядом у великій мірі один із наших великих і тихих патріотів, імя котрого записується золотими буквами в історії нашої сцени. Але цей добродій нашої сцени видає масу грошей і на инші національні цілі, тому не можна й неморально булоб вимагати від нього ще більших видатків. А до буджетової рівноваги між доходами й розходами нашого театру так далеко, що не тільки з цього приводу приходить до яскравих занедбань театральної адміністрації, але й виплата залеглих гаж досить численної театральної трупи залежна від біжучого касового приходу. Скільки причинилася до побільшення театральної каси та більшість нашого громадянства, котра неначе бойкотує нашу сцену, нехай сама дасть відповідь на це питання в своїм національнім сумлінню.

Хто був на виставі „Візника Геншля“, бачив, які стильові вистави моглиб мати ми, колиб не те страшне опізнення початку, й предовгі павзи, й колиб трохи кращі декорації, а це все викликане тільки браком гроша на відповідний технічний бік справи, так по майстерськи приготованої й вивченої під режісерським оглядом. Хай же прийме наше громадянство до відома, що кожда вистава саме з причини її технічного боку стоїть нашого загально любленого артистичного провідника театру таку масу нервів і здоровля, що терпець може урватися кождої хвилини й ми замісць нової доби нашої сцени в Галицькій землі матимемо дотеперішній театр балаганового характеру. Конче потрібна негайна поміч з галу нашого громадянства, головно з провінції, менше обтяженого видатками ніж львівське. Серед театральної трупи маємо цілу низку незаперечених сценічних талантів, що потрібують школи свого великого товариша вчителя.

Та поза негайною допомогою нашого громадянства треба поставити раз справу на твердий грунті. Опіку над нашою сценою треба перенести від „Української Бесіди“ на окреме товариство, що малоб на цілі виключно розвиток українського драматичного мистецтва та всього, що стоїть у найблищім звязку з ним. Навіть театри, втримувані з державних, краєвих і міських фондів, не виключають театрів, удержуваних приватними фондами. В усіх культурних націй бачимо театри одного й другого типу поруч себе. Тому жадна зміна положення не скасує потреби й корисности окремого товариства для розвитку драматичного мистецтва, тим більше такого товариства, котре утримувалоб школи з наукою сценічної гри, оперового співу й балету.

У нас повстало товариство з такими цілями ще 19'4 р Це „Український Ювилейний Театр“. „Українська Бесіда з своїм теперішнім головним виділом, якому дуже лежить на серці успішний розвиток нашого театру, може тим лекше передати згаданому товариству театр з усім добром, що назустріч такій передачі йде сам статут „Українського Ювилейного Театру“. В останнім параграфі його статуту зазначено, що в разі розвязання товариства в иншій дорозі, а не ухвалою загальних зборів, або в разі якоїсь небезпеки з національного огляду переходить увесь маєток „Українського Ювилейного Театру“ на „Українську Бесіду“ з тим, що вона має ужити його на цілі, які мало розвязане товариство. Колиж театральне товариство поставилося з таким довірям до „Української Бесіди“, чому не малаб „Українська Бесіда“ зреванжуватися таким самим довірям театральному товариству, до якого можуть вписатися всі члени „Української Бесіди“? Це тільки проєкт, хай заберуть голос обидва згадані товариства.

Очевидно окреме театральне товариство сповнить з успіхом своє завдання тільки тоді, коли на його чолі станутъ люде, не обтяжені працею по инших товариствах, до того люде або економічно незалежні, або близькі своїм теоретичним або практичним знанням до завдань товариства. Нема двох думок, що загал нашого громадянства радо повитає нове товариство як сестру двох досі найважнійших товариств з огляду на їх відношення до народньої освіти: „Просвіти“ й „Українського Педагогічного Товариства“.

Нарешті я піддам під увагу театральної адміністрації такі дезідерати широких кругів нашого громадянства. Передовсім вистави мусять зачинатися в докладно зазначеній порі й павзи треба значно скоротити, зокрема коли не зміняється вигляд сцени. Пунктуальність безумовно побільшить театральну публику. Крім того багато наших визначних громадян не має часу старатися про білети, а вони радо взялиб абонамент, припустім на премєри чи який инший цикль вистав. Не думаю, щоб щось могло стати на перешкоді виповненню цього бажання.

Театральну публику треба виховати, а її найлекше виховати з молоді. Тому хай розважить театральна адміністрація, чи не вартоб піти за прикладом російських театрів і протягом пів години перед виставою продавати нерозпродані білети для академічної, технічної й иншої молоді, що вчиться, очевидно за леґітимаціями по зниженій ціні, на пр. по 150 мп., без огляду на місце? Для студентських білетів був би окремий бльочок; очевидно на проданих картках требаб було вписати нумер певного місця. Це булоб подвійно корисне для театру, бо все таки був би якийсь дохід і із студентського бльочка й побільшилосяб число глядачів так, що й для артистів булоб приємнійше грати свої ролі. А від настрою може також залежати виведення ролі. Нема сумніву, що наше студентство зреванжувалосяб театрови збірками жертв на театральну справу, грошевих і в натурі, на пр. полотна на театральні декорації й инші потреби. Вже й не говорю про те, що приглянувшися грі артистів і театральному ділу, вони внеслиб оживлення в аматорськ театральні гуртки по селах і місточках.

М. Возняк.

Присилайте складки на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Гувер про економічне положення Европи.

Державний секретар уряду американських Зєдинених Держав Гувер забрав голос в справ сучасного економічного положення Европи, щоб ослабити песимізм який викликали инші голоси широких американських кругів. Наслідком цеї суперечности поглядів американський торговельний уряд, на якого чолі стоїть Гувер, засипано запитами про фактичний стан Европи, на які Гувер відповів такими виводами, поміщеними у віденській „N fr. Presse“:

Економічне оздоровлення Европи поступає поволи і з перепонами. Процес оздоровлення стрічається з великими небезпеками, та все таки справа зовсім не представляється так безвиглядно, як дехто думає.

Від часу заключення мира виказують краї, що були вмішані у війну з виїмком Росії, з року на рік все більший поступ у

ЙОГАН ҐОТЛІВ ФІХТЕ.

5)

Промови до німецького народу.

Переклав **М. ЄВШАН.**

ПЕРША ПРОМОВА.

Пригадка і перегляд цілости.

(Продоження).

У власника такого ока справа його окружуючої цілости єсть нерозлучно звязана через почуття згоди чи осуду зі справою його власної розширеної індівідуальности, яка чується лиш як частина цілости і лише в приємній для себе цілости може погодитися сама з собою; утворення такого ока було би отже певним і одиноким засобом, яке остається нації, що втратила свою самостійність, а разом з тим вплив на публичний страх і надію, аби з пережитого упадку піднестися знов до життя і віддати (в певне перехования) свої національні справи, якими після упадку, ані люде, ані боги не журилися, в певне перехованнє новому, новонародженному почуванню. Таким чином доходимо до того, що засіб ратунку, який я заповів, лежить в утворенню зовсім нової індівідуальности, яка досі була хиба виїмком у одиниць, але не була загально національною, і у вихованню нації, якої дотеперішнє життя погасло, стало додатком до чужого життя, до зовсім нового життя, яке має лишитися у її виключнім посіданню, або, колиб воно мало від неї перейти на инших, осталося цілим та незменшеним при безконечнім поділі; я пропоную, одним словом, цілковиту зміну дотеперішнього виховання, як одинокий засіб удержати німецьку націю при життю.

Що дітям треба дати добре виховання, про се говорилося в наші часи досить часто і повторювалося аж до переситу і се була би дрібниця, колиб і ми на цьому місці хотіли се виказати. Наше завдання буде радше, о скільки ми придержуємося иншої думки, докладно та напевно дослідити, що властиво хибувало дотеперішньому вихованню, і подати, що нового має принести змінене виховання для дотеперішнього образовання людини.

Після такого досліду мусимо сказати, що дотеперішнє виховання все таки старалося поставити перед очі своїх учеників якийсь образ релігійної, моральної і правної думки та образ ладу і добрих обичаїв, що воно час від часу напоминало їх щиро той образ укріпити в своїм життю; та з дуже малими виїмками, які спроваджені були иншими причинами, а не були наслідком виховання, бо зрештою мусіли би були показатися, як правило у всіх, що перейшли те саме образовання, — з тими дуже рідкими виїмками, кажу, ученики того виховання пішли взагалі не за тими моральними образами та напімненнями, а за підшептами свого, їм питомого та без огляду на штуку виховання вибуялого самолюбства; на незбитий доказ, що та штука виховання могла вправді виповнити память кількома словами та фразами, а зимну та незанікавлену фантазію деякими блідими та стертими образами, що їй одначе ніколи не вдалося подати образ морального світа в таких живих красках, аби її ученики були захоплені горячою любовю і тугою та палким бажанням, яке спонукує до реалізації в життю, а від котрого самолюбство відпадає як зівялий лист; що тим самим те виховання далеке було від того, щоби увійти аж до основ дійсних життєвих почувань та діл і вишколити їх, — і вони повиростали дико, як самі могли та стали у деяких нечисленних, богом натхненних, добрим овочем, в великій більшости злим. І тимчасом вистарчає зовсім схарактеризувати те виховання після такого його успіху, і для нашої цілі можемо собі заощадити тяжкого труду досліджувати внутрішні соки та жили дерева, якого овоч дозрівши упав і лежить на очах цілого світа, даючи зовсім докладне та виразне свідоцтво про внутрішню природу родителя. Строго беручи річ дотеперішнє виховання не було би в ніякім разі після того погляду штукою образовання людини, чим воно зрештою і не хвалилося, а навіть досить часто признавало отверто свою безсильність, б жаючи мати, як умову своїх успіхів, природний талант або генія; таку штуку треба би щойно знайти, і її винахід був би правдивим завданням нового виховання. Те нове виховання мусіло би доповнити дотеперішнє, сягаючи аж до основ життєвих почувань та відрухів, і як дотеперішнє займалося що найбільше чимсь людським, то воно мало би образувати саму людину, не роблячи того образовання власністю вихованка як до тепер — а радше складовою частиною його особи.

(Продовження буде.)

зрівноваженню соціяльних і політичних інтересів, причім замітне скріплення рільництва, промислу, зовнішної торговлі і комунікації. Одинока область, в якій заходить якраз щось противне, бо зростаюче погіршення це державні фінанси. То значить, в багатьох державах є нездорові і незрівноважені буджети, що потягають за собою повінь паперового гроша, а в дальших наслідках знищення кредиту. Через недомагання державних фінансів терпить тяжко торговля цілого світа і якщо цьому лихови не зарадиться, відбудова світа, яка почалась в области соціяльного, політичного і промислового життя, як неменш в рільництві і торговлі, попаде в небезпечний застій. Вплив цього лиха поширюється вже поза границі загрожених держав і спинює в значній мірі також наш поворот до нормального економічного стану.

Найбільшим і найнебезпечнійшим гніздом фінансової хороби-інфляції є безперечно Німеччина. Одначе справа Німеччини зависить від способу та обсягу сплати воєнних відшкодовань. А що Зєдинені Держави не причасні ані до контролі, ані до сплати відшкодовань, то й не мають ніякого голосу, ані права мішатися до розвязки цеї проблеми. Це будь-щобудь чисто европейська справа і її полагодження муситься полишити інтересованим народам. Побажатиб тільки, щоб теперішні т. зв. репараційні переговори знайшли здорову базу до тревалого забезпечення економічних і політичних відносин в Німеччині та загарантування союзникам правильних сплат. Коли така основа раз найдеться, тоді нічо не буде на перешкоді до провірки положення в инших державах в напрямі відбудови. Американський народ все дожидає і все готов до участи в дальшій акції, одначе наш народ не може цеї готовости успішно здійснити, як довго ті, до котрих належить справа відшкодовань, не поставлять цеї рішаючої проблеми на таку здорову економічну основу, щоби ми могли з довірям глядіти в будучність Европи.

Помнувши фінанси деяких европейських держав, вигляди на дальшу відбудову Европи зовсім відрадні. Загальний огляд положення показує, що небезпека більшовизму минула, і то як наслідком змінених житєвих обставин так наслідком цілющої науки, яку Росія нам дала. Демократичні установи зискують на силі між 150 міліонами людий, що передтим піддержували автократичний режім. В самій Росії випаровує поволи скрайній комунізм із пекольного кітла голоду та смерти і самі провідники руху не роблять вже тайни з їхнього цілковитого банкроцтва.

Щодо міжнародніх політичних взаємин поодиноких народів, то лишаючи Туреччину на боці, війна скінчилася і позаключувано широкі договори, які почасти здійснюються. Росія вже не грозить якоюсь поважною військовою офензивою. Нові граничні лінії забезпечують собі поволи значіння та згоду і зарядження, що мають на меті усунення міжнародніх конфліктів, показуються все успійнійшими.

Маємо певні вигляди на обмеження морських зброєнь. Справа осягнення згоди на обмеження зброєнь на суші вправді не стоїть так корисно, але економічне давлення податків і непокриті буджети всетаки розоружують Европу автоматично і будуть все більше її розоружувати. Число людий, стоячих під оружєм, зменшилося протягом останніх дванайцятьох місяців о добрий міліон.

В питаннях економічного життя чимраз замітнійший поступ як хліборобської так і промислової продукції. Голод, з виїмком Росії, щез з Европи і коли поминути краї, де кредитовий механізм спинений небезпекою державного банкроцтва, є доволі засобів поживи, опалу та одежі; в деяких краях вправді лише наслідком низької життєвої стопи, яка сьогодня є далеко висша чим в часі завішення оружя.

Населення взялося будьщобудь знову до праці а роботяща справність підноситься. Приватні кредитові організації світа проявляють виразно свою здібність відповісти потребам міжнародного кредиту і торговлі, знову з виїмком держав, що через девальвацію своєї валюти виказують особливше ослаблення. Наладжується знову виміна товарів і комунікаційні засоби. Вправді денеде виринають ще трудности в міжнародній торговлі через штучні перепони між новими державами, одначе і вони не зможуть спинити поступаючого оздоровлення.

Зясуймо наші помічення, а можемо сказати, що всюди видно поступ та є добрі вигляди на поладнання нерозвязаних ще проблем в міру кращого порозуміння.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Боротьба Індії за незалежність.

Клич про самоозначення народів, кинений підчас всесвітної війни б. президентом Зєдинених Держав, Вільсоном розбудив в цілім світі приспані змагання поневолених народів до здобуття державної незалежности. Він поділав незвичайно сильно в першій мірі на Ірляндію, а відтак наЄгипет та Індію, викликуючи або скріпляючи в цих краях самостійницький рух, змагаючий до відірвання їх з під англійського панування.

В Ірляндії розпочалася завзята боротьба проти Англійців, яка скінчилася побідою Ірляндців. Вправді не прийшло це їм легко, бо ця боротьба потягнула за собою величезні жертви в людях і майні, одначе всеж таки Ірляндія виборола собі незалежність і англійський уряд признав цю незалежність. На тій самій дорозі находиться і справа Єгипту. Проголошення незалежности тої країни може наступити вже в найблищому часі.

Під цю пору актуальним стало ще одно болюче для Англії індійське питання. Це питання для Англії незвичайно важне, бо Індії, це край, що дає Англії основу під панування над світом.

Втрата Індії означала би для Англії кінець її всесьвітнього становища. Тому не диво, що англійський уряд усіми силами старається задержати цю найбогатшу кольонію при собі.

Сепаратистичний рух в Індії датується від давна, одначе давнійше не мав він такого сильного ідейного характеру. Були це бунти поодиноких племен, які Англія з більшим або меншим трудом здавлювала. З другого боку Англія працювала над культурним піднесенням індійських племен, думаючи, що тим способом вона собі їх зєднає. Одначе це їй не богато помогло. В трьох останніх роках почали індійські племена (70 міліонів магометан, 220 міл. визнавців буддизму і браманізму і инші дрібніші) поборювати систематично англійський уряд, домагаючись створення незалежного індійського цісарства без Англійців. (А слід зазначити, що становище Англії в Індії дуже слабе, коли зважимо, що цей край числить 320 міліонів мешканців, над якими панує тільки 70 тисяч Англійців).

Супроти цього англійська політика вагається поміж двома програмами. Одна з них, т. зв. програма „сильної руки“ домагається репресій і згноблення сепаратистичних змагань серед індійських племен. Друга це програма Льойда Джорджа, або програма уступок для сепаратизму, яку примінено також в справах Ірляндії і Єгипту. Висловом цієї програми був урядовий статут з р. 1919, на основі якого англійський уряд надав Індії повну автономію, хоч не таку широку як в домініях. На основі цієї автономії створено в Індії мішані адміністраційні власти, зложені в $^2/_3$ з автохтонів і в $^1/_3$ з англійських урядників, функціонуючі побіч чисто англійських властей (дуалізм адміністрації).

Також мав бути вибраний рід сойму, як орган самоврядування. Одначе й ці заходи англійського уряду не мали бажаного успіху, бо некоронований король браманських Індійців, Ґанді проголосив бойкот виборів і бойкот англійських товарів. В 1921 р. проголосили Індійці на конґресі в Нагпурі, в якім взяли участь браманські Індійці і Магометане, свою програму, домагаючись від Англії самостійности, або по індійськи „свараю“. На основі цього свараю одержалаб Індія характер окремої держави з парляментом в Калькуті, звязаної слабо з Англією.

Як скінчиться боротьба Індії за незалежність і яке становище займе супроти неї англійський уряд — годі на разі передбачити. Можна одначе припускати, що Англія піде Індійцям на руку і дасть їм такі права, які дала давнійше Канаді, Новій Зеляндії, Австралії, Південній Африці, вкінці недавно Ірляндії. Можна це припускати, бо Англія не схоче втратити свойого панування в Індії.

На всякий випадок останні події в Індії мають велике значіння і для нас. Бо коли така велика й могуча держава як Англія згодилася на незалежність Ірляндії і Єгипту, коли вона згодиться і на незалежність Індії, то буде обстоювати й права инших поневолених досі народів до незалежности. Тоді Англія при вирішуванню усіх неполагоджених досі справ і при упорядкованню відносин на Сході матиме вільну руку і ніхто не зможе їй закинути, що вона виступає в обороні инших поневолених народів, а сама робить щось впрост противне зі своїми народами.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ.

Кнут Гамсун.

(Докінчення.)

Двайцятькілька томів його творів мають — тісно беручи — лише одного героя, який є слухняним медіюм автора. Цей герой не є ніколи сучасним інтелігентом, ученим, високо-освіченою людиною і рідко оборонцем якоїсь нової правди. Він є здебільша особою досить підозрливого, сірого коліру, так само неясною щодо своєї освіти, як щодо суспільного становища, щодо своїх ідеалів та буденних намірів. Нагель є сконденсованим типом цього мрійника, химерника і закомезеного чудняя, який є розпорошений по инших романах і оповіданнях під ріжними виглядами. Він любить атмосферу таємности в білу днину, таємности незалежної від ніяких подій, в найбанальнійшім середовищі, між людьми, які не в силі розуміти, ні слухати його монольогів. Він має забаганки: буденні, аж надто прозаїчні примхи розколиханих нервів. Ці нерви вміють стати клубком телеграфічного дроту, а він сам стає телеграфічним стовпом крізь невідомого шляху повним далеких згуків, що линуть з простору.

Мозайка власної біографії навчила Гамсуна кохати несподіванки: нежданні постанови, незбагнені винаходи самотних мрійників закоханих у власній idée fixe навсупереки здоровому розумови. Він гидує льогікою передбачування і роблення висновків на те, щоби зясувати психічний стан або низку незвязаних з собою фактів, що йдуть на людину мов ледозвал і домагаються рішення. Воля є добра на те, щоби творити такі психічні стани і такі низки фактів. Творча незбагнутість життєвих прояв є джерелом краси, якій треба йти на зустріч у пересвідченню, що не доглянено її, коли розмежуємо трагізм від роскоші.

В нестямнім захопленню Гамсуна трагедією щастя чути відгуки тих внутрішніх голосів, з якими змагався його великий учитель Достоєвський. Достоєвського не даром протиставляли Толстому — апостолови канонічної моралі. Гамсун, як кождий великий ученик, не взяв від свого учителя нічого з тих прикмет, які стоять до нині на перепоні для західно-европейського читаючого загалу, щоби Достоєвський міг стати таким читаним автором, як Діккенс або Бальзак. Герої Гамсуна не колупають в собі так систематично, як герої Достоєвського, розкрівавлюючи свою пеліканову грудь в пошуканці „правди“; вони не хотять годувати своєю грудю людства і навіть не користуються такими безнадійно абстрактними для них словами як „правда“, „щастя“ або „Бог“. Гамсуна вже не хвилює свідомість, що поза зусиллями волі і вчинками, поза радощами і конфліктами полишається тайна. Навпаки! Коли можна зважитись на те, щоби добути фільософію з поведінки його героїв, то може можна би сказати, що вони навчились смілливої мудрости полишати свідомо, в пору, тайну за собою або приготовляти її можливість перед собою.

Незвичайно характеристичне є те, яку ролю в творчости Гамсуна грає факт, що життєва катастрофа стає інколи почином радощів, а людина в росповні щастя йде напропадиме. Гамсун не добачує в цьому ніякої релігійної, ні атеістичної ідеї. Так інколи вяжеться життєва нитка. Життєва катастрофа, яка не лише стає джерелом романтичної пригоди, але одною з основ наскрізь антиромантичного світогляду є також одною з найкращих ниток психольогічного шитва, яке з такою майстерністю тче Джосеф Конрад. Анальогії між автором „Льорда Джіма“ і автором „Пана“ могли би довести до дуже цікавих висновків про духові посвоячення, витворені між двома чужими собі письменниками завдяки ролі, яку грала в їх творчій уяві романтична пригода як катастрофа і щастя.

Те, до чого Мередіт або Фльобер доходили довгим шляхом абстрактної анализи і боротьбою із стилем, те приймає Гамсун майже безпосередньо, свідомо-наївною слухняністю супроти своєї нервової вражливости. І внутрішній механізм цього стилю — коли річ іде про читача — полишає критикови ті самі труднощі у всіх цих трьох письменників.

А проте і читаючий загал і критика може без труднощів поділитись у поглядах на те: чи вартість Гамсуна лежить у безпретенсіональнім реалізмі, вільнім від надутости, чи в тих перехочливих тонах, які є такі близькі неодному з нас, синови нервово-виніжненого покоління. Та чи по безпощадній критиці літературних напрямків і фільософічних систем можна нині без непорозумінь користуватись поняттям реалізму або натуралізму? Чи роман такої безпосередньої живучости, як „Голод“, не може нині видаватись лише слабим відблиском дійсности, коли міліони на-

Преса.

Проєкт „на знїщенє Русі“ від'грітий „Ґазетою Варшавскою“.

В „Ґазеті Варшавскій“ з 20. ц. м. читаємо: „Справа ґенуенської конференції усе іще стоїть під знаком питання. Здається одначе безсумнівним, що оскільки зїзд представників держав здійсниться, то одною з точок його програми буде східно-галицька проблєма. Працюють в тому напрямі так само наші укриті вороги як і радо про свою прихильність запевнюючі приятелі...

Справа Східної Галичини стала предметом міжнароднього заінтересування. Ховає її бережливо в своїй маґічній пущі п. Льойд Джордж, щоби у відповідну, на його думку, хвилю видобути це диво і виконати ним найнеімовірнійший окус-покус. Тямлять про українські претенсії давні „трайнери“ воюючого українізму Німці і виразно нині Українцям патронуючі Чехи. Знаємо які дивні метаморфози переходив українізм на терені Ватикану; очевидно нині є дуже відповідний момент, щоби посол Скшиньскі найшов арґуметти, якіб розвіяли фантазмаґорії о. Шептицького... Франція і Румунія оцінюють тверезо карколомні помисли англійського премієра. Варто підчеркнути, що Таке Йонеску, коли останній раз був в Лондоні (в половині грудня м. р.) виразно і категорично заявив Льойд Джорджови, що Румунія бажає межувати з державою законоправною, а твору з внутрішними відносинами в роді Вільд-Вест-у на своїх границях стерпіти не може (Аж так!)...

Наші федералісти з цілим запалом підготовлюють проєкти-дивогляди, після яких бажали би розвязати східно-галицьке питання. Опанувавши поважну частину адміністративного апарату, а головно цю, яка найтіснійше лучиться з укладом внутрішних взаємин, зачинають упрощеним способом усувати невигідних людий і впроваджувати свої фігури на найтруднійші і найбільш відповідальні становища. Сойм займеться безсумнівно справою уступлення львівського воєводи Ґрабовского, вгляне в причини того уступлення і причиниться в той спосіб до частинного бодай уздоровлення відносин...

Сиренині голоси наших федералістів не попадуть одначе в ухо українських Одиссеїв. Фронт українських політиків є під тим оглядом одностайний: проти Польщі...

Помимо залицянок федералістів і лівиці Українці остануть незворушеними“.

Так, але „Ґазета Варшавска“, яку так непокоїть одностайність українського фронту не ломить рук в одчаю. Своїм далекозорим дипльоматичним змислом вона добачує ратунок в.. навязанню ниток з „людем рускім“ понад головами „політиків“. Вправді помисл гідний опантетування, хоч не новий і не оригінальний. Ми вже давно чули, що „тільки в той спосіб остаточно і рішуче підітнеться їх деструктивну роботу і відбереться їм позірну (?) силу“.

„З так званою українською інтеліґенцією опанованою в цілости фурією протипольського божевілля, нема способу і нема потреби порозуміння. Є вона тоненьким наскірнем на масі „малоруского люду“. Можна супроти неї примінювати методу guarda e passa“.

Отже „треба перетяти узли між зфанатизованими політиками а малоруским (чому не малопольским?) людом“.

Наше щастя, що з такою емфазою проповіданий проєкт „Варшавскої Ґазети“ на „Знїщенє Русі“ не новий, та що шістьсотлітнє його примінювання до нині не увінчалось бажаним для наших сусідів успіхом.

L'Ére Nouvelle остерігає.

Париська „L'Ére Nouvelle“, помістила на днях власну кореспонденцію з Відня, в якій перестерігає французьке громадянство перед дісорієнтацією, яку вводить віденський тижневик „Україна“, при коментуванню квестій Сх. Галичини.

„L'Ére Nouvelle“ зазначує, що „Україна“ видавана польськими емісарами, при фінансовій допомозі Польщі, сповнює функції платної рептильки.

„Влосцянін“ з Курієра...

„Курієр Львовскі“ прочитавши відомість про іменування митрополита Шептицького почесним громадянином міста Нюарку, удався слідом біскупа Теодоровича до „певнего влосцяніна“ по інформації, які вповні заспокоїли затрівожену редакцію. „Влосцянін“, який був в Америці, висловився вповні авторитетно, що про „ніякі почетні громадянства в Америці я не чув; йому здається (sic!), що митрополит дався записати на „citizen-a“, бо не має пощо вертати до старого краю“. Нема то як авторітетні інформації!

Надзвичайна держ. данина а наше духовенство.

(інформаційна статя)

Варшавський сойм усталив закон про надзвичайну державну данину, яку мається стягнути також і з населення Східної Галичини. Ця данина має привернути буджетову рівновагу і положити основи для польського білєтового банку (арт. 1).

Полишаю без вирішення питання, чи наложення надзвичайної данини на східно-галицьке населення дасться погодити з правно-державним становищем Східної Галичини, Моїм заявданням дати можливо докладну відповідь на питання, чи наше духовенство обовязане до оплати надзвичайної державної данини від ерекціональних ґрунтів на основі закона про надзвичайну данину і на основі обовязуючих по нинішний день австрійських законів.

Скарбові власти не находячи виразних законних постанов що до цього, з якого титулу має духовенство оплачувати данину від ерекціональних ґрунтів, держаться ріжноманітної практики і будьто вимірюють їм данину на основі оплачуваних ними ґрунтових податків.

I Чи може бути наше духовенство потягнене до оплати надзвичайної данини від ерекціональних ґрунтів на тій основі, що оплачує ґрунтовий податок?

Арт. 2. закона з дня 6. листопада 1921 р. оголошеного дня 7. січня 1922 р. ч. 1, В. з. Р. П. про данину постановляє:

Надзвичайній державній данині підлягають платники ґрунтового податку. Виконуючий розпорядок міністра скарбу до закона про данину в §. 2. вичислює, хто на основі оплачуваного ґрунтового податку має заплатити данину, а саме в засаді власник ґрунту, а також фактичний посідач, який не довершив формальностий переписання в гіпотечних книгах права власности на себе. Тому, що духовник вживаючий ерекціональних ґрунтів не є ані власником тих ґрунтів, ні посідачом їх у в горі наведеному розумінню, не може бути він потягнений до плачення данини на основі плачення ґрунтового податку. Не може він бути потягнений до цього обовязку ще й тому, що вправді духовники на основі австрійських законів платили від ерекціональних ґрунтів ґрунтовий податок, одначе плачені квоти потручувано їм при вимірі й доповнюванню конгруй. Ті податки звертало правительство духовникам у формі доповненої конгруї.

З цього виходить, що податки від ерекціональних ґрунтів за священиків платило правительство, згл. релігійний фонд, який стоїть під управою правительства. На основі в горі сказаного мало би данину від ерекціональних ґрунтів платити правительство, згл. релігійний фонд.

II. Данина і продажа частини ерекціональних ґрунтів на її оплату.

Коли скарбові власти прийшли до переконання, що несправедливо було би на священиків наложити данину, як на платників ґрунтового податку, застановляються вони над тим, чи не можна би стягнути данини через продаж частини ерекціональних ґрунтів, отже через нарушення субстанції. В тому напрямку ведуться переговори між скарбовими властями з рим.-кат. ординаріятом у Львові.

І ті зусиля скарбових властий не находять ніякого оправдання в постановах закона про державну данину і обовязуючих по нинішний день австр. законах. Арт. 3. закона про данину постановляє, що від всіх категорій данини є звільнені: держава, самоуправні звязки (громада, повіти, край), гуманітарні і просвітні інституції, інституції суспільних обезпечень, заводові звязки і апровізаційні кооперативи. Немає вправді виразно вичислених церковних маєтків, але виразне звільнення їх являється злишним. Закон з дня 7. мая 1874 р. В. з. д. ч. 50 о унормованню правних відносин католицької церкви на зовні постановляє в § 38., що маєтки католицької церкви зазнають такої опіки держави, як інституції прилюдної хосенности, це є гуманітарні інституції. Так отже на основі в горі наведених постанов, а також на основі становища, яке займає церква в державі, слід вважати, що церковні маєтки є звільнені від оплати надзвичайної державної данини на основі арт. 3. уст. 1. Однак якби польські власти хотіли навіть відібрати церкві це упривілейоване становище, яке вона займає від віків на території Східної Галичини, то ще не моглиби запорядити продажі частини ерекціональних ґрунтів на оплату надзвичайної державної данини, тому що на таку продажу мусіли би згодитися також духовні власти. З окрема по думці розпорядку міністерства віроісповідання і освіти з дня 20. червня 1860 р. В. д. з. ч. 162. потрібний є до продажі згл. позбуття церковного маєтку призвіл Апостольської Столиці, о скільки вартість церковного маєтку переносить 100 австр. золотих. З цего бачимо, що до продажі не вистарчить навіть призвіл і згода ординаріятів. А не можемо забувати при тім, що на оплату данини мусіло ся би спродати ерекціональні добра вартости соток міліонів. Проти продажі ерекціональних ґрунтів мусимо піднести ще й цей заміт, що наслідком зменшення субстанції зменшився би дохід з ерекціональних ґрунтів і духовники через це були би покривджені в своїх правах.

III. Чи може бути наше духовенство потягнене до оплати данини як ужитковці ерекціональних ґрунтів?

Скарбові власти потягають до оплачення данини священиків, які вживають ерекціональних ґрунтів на основі арт. 2. розд. III., а саме як ужитковців тих ґрунтів. Звичайно священикам накладається данину від 100.000 мп. до пів міліона і значно більше. Взагалі цею даниною є наше духовенство понад всяку міру обтяжене особливо, коли зважиться, що першим обовязком священика є пильнувати церкви, а не своїх ерекціональних піль і тому то господарка на цих полях особливо при теперішних соціяльних відносинах приносить мінімальні доходи.

Розгляньмо тепер, чи правильно поступають скарбові власти, примінюючи до священиків арт. 1. розд. III. і арт. 8. закона про данини, вважаючи їх ужитковцями, користаючими з ґрунту титулу даремщини.

Скарбові власти абсолютно помиляються. Духовники не вважають ерекціональних ґрунтів титулом даремщини, а противно від часу Йосифінської реформи з р. 1783. аж до послідних часів Австрії і до те пер дохід з ерекціональних ґрунтів вважався і вважається службовою винагородою духовників. Правительство стануло на становиську, що кождий духовник повинен одержати таку винагороду, щоби міг жити відповідно до свойого стану. І так: закон з дня 19. вересня 1898 р. В. д. з. ч. 176 о дотації католицького духовенства в §-і 1. постановляє, що католицьким духовникам доповнюється відповідне їх станови найменше винагородження (конґруу) з релігійних фондів, о скільки побори получені з їх духовним урядом його не покривають.

На основі §. 4. цего закона до винагороди (доходу) священика почисляється чистий дохід з ґрунтів в висоті, в якій той дохід з тих

вчились голодувати? Відповідь на це нехай стрібує нині дати якийнебудь з російських письменників, який пізнав цю дійсність краще: написавши кращий роман. Наче межа, на якій переплутується уява голодуючої людини із станами психо-фізіольоґічного досвіду — так само в творах Гамсуна коліри грубого натуралізму переходять часом у мережку відтінків прозірчастих, як перші ворухання кохаючого серця.

Такі драми як „У кігтях життя“ або „У воріт царства“ мають у собі демонізм фізичної сили, переплетений з бадьорістю молодечого романтизму. Як незвичайно простими засобами мистецтва можна добути широку скалю акордів, про це свідчить таке невибагливе у своїй композиції оповідання, як „Крик життя“. Не можна зробити більшої похвали Винниченкови як оповідачеви, ніж ствердити, що його „Таємна пригода“ має ту саму інструментацію. Гамсун не лякається реалістичної палітри і змальована ним пригода на американській прерії або на морській ловлі риб має в собі не менше „малих життєвих іронній“, ніж свідомо всиплючий своєю одноманітністю рисунок самотної боротьби селянина з землею простягнений на довгий роман.

Гамсун уміє із зловтішною мелянхолією показувати, як брутально-сліпою є любов у свойому принижуючому фізичному гоні, але й одночасно у свойому відроджуючому пориві. В цілій нашій літературі є лише один омах такої несамовитої правди: „Сойчине крило“ Франка, писане мабуть у добі перших прояв його важкої недуги. Та коли матимемо свою „Вікторію“ як Швеція має хоча би „Книжку про малого братчика“ Геєрстама, Данія „Нільса Ліне“ Якобсена, Голяндія „Листи кохання“ Мультатулі? Адже Гамсунівська „історія одного кохання“ є історією неодного кохання. Лише „Пан“ є історією єдиного в своїм роді кохання, яку можна читати стільки разів, що Тен читав „Червоне та чорне“ Стендаля. Обі ці книжки є одночасно історією про затрачену енерзію. Але „Пан“ має ще в собі щось з жаги третього твору тої самої ґдушеної в собі сили та ідеї: — „Бурхливих верховин“ Емілії Бронте.

...„Кохаю три річи: кохаю мрію кохання, що раз приснилось мені, кохаю Тебе і кохаю цей клаптик землі...“

Здається: із зшитка ґімназиста. Або Христових причт.

Ментона, в жовтні 1921.

ґрунтів устійнено до виміру ґрунтового податку. З цих постанов слідує, що священики вживають ерекціональних ґрунтів титулом службової винагороди.

Накладання надзвичайної данини на священиків є незгідне не лише з постановами в горі наведеного закона про священичу конґруу, але також з постановами виконуючого розпорядку до закона о надзвичайній данині. §. 12. виконуючого розпорядку постановлює: „до ужитковців не зачислюється працівників, котрі ужиткують з ґрунтів посіданих титулом службового упосаження“, а саме того рода ужитковцями є сьвященики.

Впрочім із духа закона про надзвичайну державну данину, слідує, що ніде не є оподаткована службова винагорода, а саме священики вживають ерекціональних ґрунтів титулом службової винагороди.

В практиці скарбові власти покликують наше духовенство до оплати надзвичайної данини як ужитковців ерекціональних ґрунтів. Маю відомости з краю, що там, де вже виложено платничі лісти в справі данини, уміщено в них і духовників. З огляду на це, що наше духовенство правно не може бути потягнене до оплати данини, а і фізично являється неможливістю для них заплачення так великих квот слід підприняти слідуючі міри:

Кождий духовник, на якого наложено данину від ерекціональних ґрунтів, повинен внести до скарбової палати на руки податкового уряду і до міністра скарбу впрост зажалення і ізза наложення данини. В тих зажаленнях треба би покликатися також на арт. 50. закона про данину, який постановляє, що міністер скарбу має право уділити повного або частинного звільнення на основі постанов міжнародного права, а саме в сім случаю до населення Східної Галичини повинен міністер примінити звільнення на основі міжнародного права. — Замітити годиться, що уосноване зажалення до скарбової палати слід вносити в речинци 14 днів, числячи від слідуючого дня по упливі речинця виложення ліст.

Володимир Целевич.

Чи можете спокійно спати, коли еще не обезпечили Ви від огню на теперішню вартість свого майна в Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові, ул. Руська, ч. 20. 2—?

З ґімназії СС. Василіянок у Львові.

(*ат*) Останний звіт СС. Василіянок у Львові, що його видав ще пок. директор о. Лежогубський, подає звістки не новійші, як за шк. рік 1915/16. Наслідком фінансових трудностей звіту за дальших 5 шк. років не друкувалося, хоч ґімназія, завдяки опіці ексц. митрополита Шептицького й старанням ігуменату монастиря СС. Василіянок, постійно розвивалася.

На початку цього шк. року вписалося до ґімназії 377 учениць, Після виступлення 11, а вступлення нової одної, з кінцем першого курсу (дня 11. лютого), всіх учениць було 367. Вчаться вони в 12 клясах, бо низша ґімназія має кляси поділені. Місячна оплата за науку виносить 3.500 мп., значиться, значно менше ніж у польських приватних ґімназіях. Надтож багато учениць користає зі знижки, а кількадесять учиться безплатно. Учительський збір числить 27 сил доходячих, а 14 власних—разом 41. В цьому числі жіночих сил є 14 (власних 10, доходячих 4).

Міститься ґімназія від 1916 р. в будинку „Академічного Дому“, що його „Наукове Товариство ім. Шевченка відступає безплатно, одначе під умовою, що всі кошти консервації й адміністрації покриває ігуменат монастиря СС. Василіянок аж до віддання будинку на первісний ужиток. Обнявши той будинок після повного зруйновання постоями австрійських і московських військ, ігуменат не лиш привів його до давного стану, але й удержує в такім ладі й естетичнім виді, яким не похвалиться сьогодня ніякий другий шкільний будинок в Галичині. Це одначе не увільнює ігуменату від жури про завтрішний день, коли то треба буде мати конечно свій дах над головою. Окрім ігуменату журиться тим і Кураторія ґімназії, установлена ексц. митрополитом Шептицьким перед виїздом до Америки, а зложена на разі з упрошенних: радника двору Барвінського як голови і о. пралата Войнаровського, д-ра Студинського, д-ра Макарушки, д-ра Щурата й ігумені Володимири Филевич як членів. Між иншими найважнійшими задачами Кураторії є й вироблення наукового пляну для реальних паралельних кляс, які намірено запровадити в ґімназії побіч теперішних клясичних уже в найблизшім шкільнім році. Задача це не легка, коли зважити, що пожаданим булоб дати середному образованню наших дівчат такий напрям, який устоявся би супротив критики шкільних реформаторів і знайшов у них признання.

РІЖНІ ВІСТИ.

З виленського сойму.

96 послів вибраних Поляками, які замешкують Виленщину уложило бомбастичну тезу про інкорпорацію Виленьщини до Польщі; ухвалено її після „ґенеральної дискусії“, в якій на перше місце вибивалися голоси „послів“ в роді „Дзєркача“ recte Деркача, який як „Малополяк“ заявив, що є „проти автономії і проти федерації, які розчвертували би сили Польщі“. Цікаво, як до тої імпрези в стилю Желіговского поставиться Союз Народів?

За обмеження зброєнь.

Як доносять з Парижа, тимчасова мішана комісія, для справ обмеження зброєнь рішила звернутися до Союза Народів о запрошення усіх урядів до сформулювання і надіслання уваг, які кождий уряд вважатиме відповідними в справі безпеченства границь держави, в справі міжнародних зобовязань, ґеографічного положення та в справі спеціяльних умов, в яких находиться дана держава.

Дальше відкликання американських військ з над Рену.

„Chicago Tribune“ доносить, що ґенерал Аллен одержав з Вашінґтону наказ зменшити американські війська над Реном о дальших 203 офіцирів і 3.000 мужви так, що в Німеччині останеться всего тільки 109 офіцирів і 2.217 мужви.

Німеччина платить.

З Парижа повідомляють урядово, що Німеччина заплатила рати четвертої декади в сумі 31 міліонів марок в золоті.

Італія для совітів.

„Ізвєстія“ доносять, що Луначарський дістав письмо від італійського товариша міністра народньої освіти Розатті, який висловлює вдячність Італії за вшанування памяти Данте в Москві і доносить, що кілька італійських видавців рішило вислати 1000 наукових італійських творів до „Дому учених“ в Петрограді. Італійське міністерство висилає в Москву збірку всіх творів, виданих з приводу роковин Данте. (Руссспресс.)

Франція і совітська Росія.

Берлінський кореспондент денника „Manchester Guardian“ довідується, що представники французького і російського урядів навязали підставу, на якій далось би оперти французько-російський договір. Кореспондент твердить на основі віродостойних — як каже — інформацій, що одною з точок проєктованого договору є, що Франція заявить цілковите dessinteresement що до Польщі. ПАТ. старається ослабити цю звістку і додає від себе: В авторитетних польських колах заявляють, шо відомість берлінського кореспондента „M. G.“ позбавлена всякої підстави таксамо, як загалом всякі відомости з німецьких жерел, оголошувані в останніх часах в Польщі.

Справа миру на близькому Сході.

Як довідується „Н. фр. Прессе“ з Парижа, Керзон звернувся до президента Пуанкаре в справі наради над миром на близькому Сході. Ця нарада малаб відбутися, коли тільки італійський міністер могтиме прибути до Парижа.

Недуга Ленїна.

З Москви наспіла звістка, що Ленін поважно занедужав, наслідком чого мусів покинути на якийсь час всяке урядовання.

Воєнні приготовання совітів?

Польські часописи пишуть, що дня 18. ц. м. розпочато в Росії мобілізувати комуністів з рр. 1899, 1900 і 1901. Ця мобілізація по совітським урядовим звідомленням має на меті переведення інтензивної комуністичної пропаґанди в червоній армії. Мобілізація має бути переведена також на Україні. Згадані часописи доносять також, що більшевики громадять більші сили здовж польської границі.

Памятайте про пресовий фонд „Громадського Вістника“! — Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Громадського Вістника“.

Дописи з краю.

Кам'неччина.

В 1921 р. Камінеччина почала відживати. Кружок У. П. Т. скликав загальні збори, на яких порішено ряд пекучих питань, між иншим справу отворення приватної школи з українською викладовою мовою. Читальня „Просвіти“ в Камінці стр. дала ряд відчитів літературно-наукового змісту, та з відїздом о. В. Пришляка тут на тім полі праця приостала. Що до повіту то за виїмком деяких сіл, які в тім напрямку бодай трохи проявили ініціятиви, решта спить сном блаженних. Що правда, великі трудноші приходилось поборювати у адміністративних властий. Найбільше ініціятиви проявив аматорський кружок, що дає богато вистав, між ними „Панну Мару“, яку відіграно без найменших закидів. Дохід обертано на місцеві цілі, головно на віднову „Народнього Дому“, Захист в Камінці, на сплату довгів і зроблено Резервовий фонд на удержання задуманої школи.

Дня 18-го ц. м. староство дало дозвіл аматор. кружкови з Батятич навіть протягом кількох годин, та поліцийна асиста показалася знова в правдивім світлі. Підчас співу українських пісень асиста заборонила співати таку „політичну“ пісню як „Важурились Галичанки“ під загрозою: „a ni to wszystko powyrzucam“. Нічого не помогла персвазія гром. Сайкевича, голос асисти треба було виконати.

До села Дернова прийшов дня 19. цего м. жандарм Мазуркевич і „w imieniu prawa“ арештував 22 літнього хлопця гр. кат. обряду Мотиля і відставив його на постерунок в Камінці стр. Звідси знову один жандарм прибув з карточкою по білє, по забранню якої погнали згаданого хлопця до Володимира Волинського до польського війська.

Волчківці, пов. Снятин.

Від кількох місяців є на тутешній почті панна Броня Ясіньска, що не хоче нікому видати українського рецепісу. Сторонам, що упоминаються о це, дає відповідь: „tu niema żadnej Ukrainy, na drugi miesiąc będą ukraińskie recepisy, a teraz dam niemiecki“ — і дає польський. Вона занедбує уряд. На латинське Різдво і Новий Рік виїхала кождий раз на 4 дні до Коломиї. Сторони, що бажали надати грошеві перекази або пачки, вертали з нічим. Грошеві перекази доручує адресатам по 14 днях від часу впливу, про що легко переконатися по печатках. По почту до Заболотова висилає коли їй захочеться, наслідком чого передплатники часописий одержують ґазету 4 дні пізнійше.

Снятинське староство казалс недавно війтам поприносити громадські печатки та на чистім папери поприбивати, певно петиція якась.

Приготовання до стяганя данини йдуть горячково. Податковий інспекторат, на якого чолі стоїть „Українець“ Войтович, візвав громади на день 15 лютого (на наше Стрітенє) до відбору ліст з данини. Цього дня крім війтів та писарів, мали явитися повні комісії для стягання данини, зложені кожда з 5 членів. Податковий інспектор та инші функціонарі повітової влади уживають всяких погроз, щоб налякати українське населення та зробити відповідний настрій до стяганя данини. Речинець плачення першої рати назначено на послідні дні місяця лютого. Дідичі вносять рекурси, Данина виносить від 1000—4000 мп. за оден морґ.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

З дороги життя.

Розум.

Є ріжні розуми на божому світі.

Є розум курячий, телячий, ослячий...

Є розум мірний, притуплений, кретиноватий...

Але найбільший із всіх тих розумів, це безперечно розум польського хлопа...

І думайте, — чому Вітос, став президентом польських міністрів? Чи може тому, що ходив в дюдових чоботях і не носив краватки?

Ні! Тільки через свій безконкуренційний хлопський, здоровий розум!

Тому поважаю польського хлопа.

— — — — — — — — —

Того самого погляду був здається також і польсько-вірменський архієпископ Теодорович, бо у дуже важній політичній квестії пішов радитися до польського „вуйта“ автохтонного Мазура Східної Малопольщі Вавжиньца Важехі і запитав його:

— Пане вуйце! А як ви запатруєце сєн на аутономієн для Русінуф?

А що „пан вуйт“ був людиною

енергічною, — саме із тих, які на недавному зїзді кресовців коси на штори ставляли — відповів:

— До кримінали їх ано, — тросецке кулацкем, — а потему з німі гадець.

І так як архієпископ не міг колись ніяк згодитися з теперішнім папою і писав йому не дуже то чемні листи, — так тепер дав вповні переконатися „пану вуйтови" в Мазуруфкі і підніс цей погляд на останньому засіданню польського сойму.

І розтрубіла голос цей польська преса, славлячи розум польського хлопа!

І поплескався по животику втішений ксьондз Лютославські, і гордо кинув головою пан Вінценти Вітос хлоп з Вєжхославіц і бувший премієр Жечипосполітої...

І я бідний фейлетоніст сміюся разом в ними і молю Всевишнього: — Боже дай Польщі ще як найбільше таких голов, а буде першою між першими на Світі. Амінь.

Аркадій Півень.

АДВОКАТ І ОБОРОНЕЦЬ В КАРНИХ СПРАВАХ

Д-р Степан Баран

веде канцелярію

у Львові, ринок 10, І. пов.
(дім тов. „Просвіта").

НОВИНКИ.

— В жнє для Вп. Передплатників! В порозуміню з б. Адміністрацією „Українського Вістника" адміністрація нашого часопису посвійняла на себе усі зобовязання і претенсії „У. В." В сьогоднішнім числі з дати 23. ц. м. на опасці побіч адреси буде написано олівцем скільки хто сплатив на передплату, згадно скільки винен. Ті що залягають з передплатою мають побіч цифри дописано „за" (залеглість) — Адміністрація „Громадського Вістника".

— Долучаємо чеки „Рідної Школи" і просимо не тільки від себе, але й від своїх знакомих прислати відповідну жертву. Нині виносять видатки на наші приватні школи 3 міліони мп. місячно, та вони безнастанно зростають. При добрій волі українського громадянства дуже легко можна що місяця зложити значно більшу квоту. Кождий свідомий Українець(ка) повинен щиро займитися справою „Рідної Школи" та використати кожду нагоду для збірок на сю ціль. Сподіємося, що всі чеки, які долучаємо, вернуть навад і принесуть міліонові суми „Рідній Школі". — Головна Управа У. П. Т. IX. 1—1

— Українці заточечці близького Заходу прилучуються до загалу українського громадянства в глибокому поклоні всім потерпівшим і страдаючим за добро народу, а з окрема присилають вислови найглибшої пошани і чести для повернувших на волю Його Магніфіненції Ректора д-ра Василя Щу ата і Голови Українського Горожанського Комітету д-ра Степана Федака і бажають їм багато здоровля і сил до дальшої праці для добра нашого поневоленого народу. — Краків, в лютім 1922. Осип Целевич, Лев Цибяк, Роман Кортовський, Осип Солчаник Іван Танич, Петро Загаєвич, Ганна Гусаківська. (ВП.)

— До відома гром міста Львова і його передмість. Отсим подається до відома, що з рамени Головного Товариства „Просвіта" у Львові буде ходити по українських інституціях і українських домах курсор, якому поручено збирати членські вкладки. При плаченню просимо жадати легітимації. *Канцелярія Т-ва „Просвіта".*

— Увага на подорожні дівчата! До поліції донесено, що якісь офіцири зманюють молоденьких дівчат до одного помешкання при вул. Кордецького і там насилують.

— Фальшівники „працюють". Поліція арештувала у Варшаві якогось Зальмана Піркіна, що „перероблював" 2-долярові банкноти на 100-долярові. Він признався до всего. Один банкнот переробляв два дні і дістав за те по 10.000 мп. Перемальовував один маляр Канлан з Білостока.

— Кошта світової війни. По обчисленням американського фінансіста Дольфа видатки на війну виносили в поодиноких державах такі суми в дол.: Америка видала: 44,173,948.225. Англія: 51,052,643.000. Франція: 54,272,915.000, Італія 18,680,847.000, Бельгія: 8,174,731.000, — Китай: 565,376.000, Японія: 481,818.000. Разом ті всі держави видали: 177,402,269.225 долярів.

— Напад на редактора. На проходячого вчера пізною ночию редактора „Будяка" Дмитра Кренжаловського, напав на площі св. Юра якийсь невідомий прилично одітий добродій і стріливши з револьвера ранив ред. Кренжаловського в ліву руку. Прибігші на голос стрілу прохожі сполошили напасника, який скоро утік. Причина нападу невідома, але був він по всякій правдоподібности доконаний в грабіжницьких цілях. Гарні порядки, нема що казати.

— Поліціянти вбили селянина. Дня 14. ц. м. арештувала поліція на торзі в Отинії селянку за те, що не хотіла продавати по низшій ціні яєць. За нею вступився селянин з Голоскова Дмитро Денищук, кажучи, що низше не можна цінити, бо треба щадити на данину... Тоді поліціянти пустили селянку, а забравши Денищука на поліцію, стали його так катувати, що він на місци вмер. Цікаво, як поставляться до цього страшного факту вищі польські власти.

— Убійство у Львові. Дня 20 ц. м. рано знайдено на Снопкові, 1 клм. від промислової школи, трупа візника Шененбавма, який лежав на своїх санях з пробитою головою.

Убійство в Чеснях. Дня 14. ц. м. убив парубок Фалькевич з товаришами свого суперника Сігайла. Фалькевича і товаришів арештовано.

— Бійство в поїзді. Коло стації Заболотє зловили робітники підозрілого мущину убраного в дороге футро. При ревізії знайшли у валізці покровавлене білля і взяли „подорожного" на допити. Він признався, що їдучи залізницею, увійшов до переділу І. кляси, вбив ножем сидячого там купця з Білостоку, та розібравши до нага, викинув трупа через вікно, а сам висів подалі зі зрабованими річами.

— З Волині. З Ковля доносять, що там польські власти арештували відомого кооператора і провідника українського руху на Волині Марка Луцкевича. За причину подають те, що Луцкевич не приймав писем в польській мові і домагався всюди пошановання прав української мови. (Вп.)

— З судової салі. Перед львівським судом присяжних розпочалася розправа проти М. Роздола, що в жовтні м. р. убив у Щирці конц. адв. д-ра Крушельницького за любовні зносини з Роздоловою. Суджений буде убийник, а властива моральна виновниця навіть не зізнає як свідок.

— Цензура кінематографічних фільмів. Міністерство внутрішних справ у Варшаві зарядило острійшу, як доси, цензуру фільмів, кримінального змісту.

— За недостачею запоруки. Одержуємо такий документ до опублікування: Rudki, dnia 10. stycznia 1922. L. 22.110. Założycieli Stow. Proświta w Kołodrubach. Do rąk P. Iwana Kozłowskiego. Na przedłożoną województwu we Lwowie prośbę Stow. Proświta w Kołodrubach o zatwierdzenie statutów województwo reskryptem z dnia 17. XI. 1921 L. 90.533/XIII. a/2212 na mocy § 6. lit. a. ustawy z 5. maja 1869 dzup. Nr. 66 nie zezwala na urządzenie tego stowarzyszenia, ponieważ osoby podpisane na podaniu i statutach nie dają rękojmi, że stowarzyszenie będzie prowadzone prawnym sposobem i że nie będzie nadużywane do celów politycznych. — O tem Pana zawiadamiam. Підпис нечиткий.

— З хроніки бандитизму. „Nowa Reforma" з дня 20 ц. м. містить передовицю під загол. „Groźna choroba", яку в цілости присвячує констатованню страшних розмірів бандитизму в Польщі. Ще перед війною Польське Королівство займало останнє місце в Европі що до публичної безпечности. Але ніколи ще не дійшла смілість бандитів так далеко, як нині. Автор наводить кільканайцять случаїв бандитського нападу і грабіжей, яких доконано протягом лише останніх трьох днів і замічує, що ця „грізна хороба" з Королівства розширилася на цілу теріторію Польщі. Ані одного з головних злочинців, артистів у свойому ремеслі, доси не зловлено. Подаючи за причину зростаючого бандитизму довголітну світову війну та конфлікти в суспільному устрою автор виказує індоленцію передівсім польської поліції, яка „за багато коштує, а за мало робить". В другій мірі завинила також суспільність, що своїм поведенням зглядом злочинців не попирає належито властий. Злочинці знаходять часто безпечні сховки під оком населення, тим робом „зачинаються в Польщі витворювати сицилійсько-калябрійські відносини з їх культом для всякого рода Рінальдо-Рінальдініх. Небезпека велика — кінчить автор — та хороба може підняти коріння суспільного життя."

— „Зжидовачення Польщі". Варшавські денники довідуються, що американсько - жидівський комітет в Ню-Йорку призначив знов на 150 міліонів мп. на удержання жидівських шкіл в Польщі. Польським часописям це очевидно не в смак і називають цю допомогу зжидовачениям Польщі.

— Поминальне Богослуженнє. В першу річницю смерти бл. п. Василя Нагірного, директора Народної Торговлі, відбудеться в Преображенській Церкві, в суботу, дня 25. лютого, о год. 9. Поминальне Богослуженє, на яке запрошує Управа Народної Торговлі. VI 1—1

ТЕЛЕҐРАМИ.

Революція в Портуґалії.

Віґо. (ПАТ.) Авас. Поширюють тут вістку про вибух революції в Портуґалії.

Париж. (ПАТ.) Часописи доносять із Мадриду, що безпосередніх вістей з Лісбони все ще не має. По відомостям, які наспіли з над границі, президент республики і портуґальське правительство схоронилися у форті Касія. Правительство видало приказ сконцентрувати значні відділи війська під Лісбоною. Сьогодні проголошено ґенеральний страйк у цілому краю.

Париж. (ПАТ.) „Тамп" доносить із Лісбони на основі урядових вістей, що портуґальська рада міністрів збіреться в головній кватирі укріпленого табору, бо правительство знову загрожене. Військо і поліція сконсигновані в казармах. Про забурення досі не має вістей, Застрайкував лише трамваєвий персонал.

Заговір проти грецького короля.

Рим (ПАТ.) Грецькі власти заарештували приклонників Венізельоса, яко підозріних о участь в заговорі, що мав на ціли виконаннє атентату на короля Константина.

Рим. (ПАТ.) Власти арештували двох синів Венізельоса, підозріних о участь в заговорі, що мав на ціли атентат проти короля.

Делеґати Фінляндії на ґенуенську конференцію.

Гельсінґфорс. (ПАТ.) Президент міністрів ґеннола і фінляндський повновласний міністер в Парижі іменовані делеґатами Фінляндії на ґенуенську конференцію.

Боротьби в Ірляндії.

Париж (ПАТ.) Часописи доносять з Льондону, що заатаковано англійські війська в Ірляндії. Вбитих 11 і ранених 36.

Відложення ґенуенської конференції.

Берлін. (ПАТ.) Часописи доносять на основі вістей з компетентних жерел, що берлінське правительство одержало офіціяльну вістку про відложеннє ґенуенської конференції.

Берлін. (ПАТ.) Вольф. Французьке правительство переслало сьогодні німецькому правительству ноту, в котрій доносить, що предложило пересуненнє реченця конференції в Ґенуї, покликуючися на причини, подані в меморіялі французького президента міністрів.

Ірляндські Народні Збори.

Париж. (ПАТ.) „Матен" доносить, що ірляндські Народні Збори збіруться в Дебліні 22. ц. м. Візьме в них участь 2.000 делеґатів.

Бенеш в Парижі.

Льондон. (ПАТ.) ЧПБ. Президент міністрів Бенеш виїздить 21. ц. м. до Парижа, де побуде до 23. ц. м.

Л. Джордж про конференцію в Ґенуї.

Льондон. (ПАТ.) Тел. Комп. Л. Джордж на запит заявив в палаті громад, що досі не знінено дати отворення конференції в Ґенуї. Це залежить багато від утворення нового італійського правительства. Туреччини на конференцію не запрошено.

Участь Росії на ґенуенській конференції.

Париж. (ПАТ.) Радіо. Експерти в Льондоні згодилися на формулу Л. Джорджа в справі участи Росії в ґенуенській конференції. Визнаннє де юре совітів не має послідувати. Участь їх має на ціли відбудову господарки Совіти мають признати приватну власність.

„Хвіля" про український театр.

Театральний рецензент „Хвілі", п. Гешелес про виставу „Візника Геншеля" пише:

„Декорації примітивні, убогі засоби, брак навіть половини тих „двайцять кроків вздовж і вширш", в які модерний театр замикав творчу думку. Те убожество абсорбує увагу глядача, з початку переслідує його уперта думка при кождій дрібниці, при повздержности рухів актора в маленькій клітці сцени, невигідних входах і тісноті — але постепенно, не спостережено навіть, коли всі ті як нетлі влізливі думки розвіялися, а радше розвіяла їх притьмом щира, повна поваги, прекрасна, висока — штука.

Приходить драма. Виповідають собі бій людські долі.

Пасивний, простодушний візник Геншель, зі щирим, лагідним серцем стрічається з жіночим демоном, злочинно підступним характером служниці Ганки. Геншель, який для всіх людей має привітне слово й однакову ввічливість, та Ганка з очима хамелеона.

Скільки поглядів у тих очах. Один розпустно цинічний для коханка-кельнера, другий грізний, третий підлесний, инший страшний — вбиваючий. Одним поглядом наче

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Український економічний Інститут у Львові.

Дня 8. лютого с. р. відбулася у Львові нарада гуртка ініціяторів заснования Українського Економічного Інституту у Львові. В нараді брали участь пп. д-р В. Бачинський, д-р О. Барилюк, д-р М. Волошин, дир. С. Герасимович, дир. С. Кузик, д-р Я. Олесницький, дир. Л. Рожанський, інж. Ю. Павликовський, дир. О. Саєвич, дир. І. Филипович, суддя В. Целевич і инші.

Нарадам проводив д-р Лесь Кульчицький, протоколував п. М. Гнатюк. П. С. Герасимович предложив проєкт статута, після якого ціллю Товариства є дбати про економічний розвій українського народа в всіх галузях народнього господарства, та бути осередком так для поодиноких осіб, як і для товариств, що працюють на економічнім полі. Для осягнення цеї цілі буде Товариство:

1. Розслїджувати всілякі питання і прояви економічного життя так українського як і чужих народів та вказувати як найкориснійші способи їх розвязки в хосен українського народа і для сего буде а) уряджувати економічні зїзди, анкети і наради, б) видавати періодичні і неперіодичні публікації на економічні теми.

в) удержувати загально доступні бібліотеки і музеї, як також збирати і видавати всякі матеріяли, що відносяться до пізнання економічного стану українського народу,

г) устроювати курси, вистави, відчити і наукові екскурзії, та удержувати фахові школи,

д) висилати вандрівних учителів для устного поучування народа у всяких економічних справах.

Роздавати стипендії для образування в економічних науках.

3. Обєднувати діяльність ріжних чинників українського економічного життя і причинюватися цим до його відбудови.

4. Для обміркування поодиноких справ, зачеркнених повисшим кругом ділання товариства, може Головний Виділ покликувати до життя секції.

В дискусії забирали голос майже всі присутні, констатуючи згідно пекучу потребу начальної економічної інституції, яка вела би перегляд всіх економічних сил нашого народа і давала ініціятиву до розвою в ріжних нових напрямках. Предложений проєкт статута принято майже без зміни і вибрано комітет з пп. д-ра О. Бариляка, С. Герасимовича, д-ра Л. Кульчицького і інж. Павликовського, який має занятися полагодженням формальностей, потрібних до скликання перших загальних зборів.

Членами Українського Економічного Інституту будуть могли стати всі особи української народности, що теоретично, або практично працюють на економічному полі. Намічається утворити цілий ряд секцій, як прим. рільничу, гірничу і окрему нафтову, промислову, ремісничу, торговельну, кооперативну, банкову, комунікаційну, будівельну і др. а крім цего секції, більше адміністративного характеру для переведення поодиноких завдань як пр. видавничу, фахових шкіл і т. п.

Особи, які бажали би стати членами Українського Економічного Інституту і взяти участь в перших Загальних Зборах зволять зголошуватися до дир. С. Герасимовича, у Львові, вул. Зіморовича ч. 20.

КОНКУРС.

Щоби підготовити діяльність поодиноких секцій Українського Економічного Інституту у Львові, Комітет основателів рішив установити грошеві нагороди за виготовлення коротких програмових рефератів на ріжні економічні теми як пр. про рільничий промисл, використання природних богатств нашого краю як дерево, сіль, нафта, земний віск і газ, каолін, вапно, торф і др., водні сили і дороги, комунікацію і т. п.

Близших інформацій про услівя конкурсу уділює дир. С. Герасимович, у Львові, вул. Зіморовича 20., письменно або устно від 11—12 перед пол.

В справі торговлі з Вел. Україною.

На днях одержали польські державні інституції новий розпорядок міністерства внутрішних справ, що має на меті улекшення торговлі з Росією та Радянською Україною. На основі того розпорядку границя має бути остаточно отворена для торговлі з Росією та з Україною від дня 6. лютого ц. р. на цілій лінії. Дбси декларування товарів на експорт за кордон на відтинку границі Східної Галичини відбувались виключно в Підволочисках, тепер від 6. лютого ц. р. такі точки до декларування товарів мають бути отворені у всіх місцевостях над границею, де є або цлові уряди, або представники скарбовости, або вкінци жандармерія. Справу практичного виконання цього зарядження міністерство піддало під розвагу місцевих властий і в тій цїли відбулися вже в Скалаті та инших граничних повітах конференції делєгатів дотичних властий, а в найблизшім часі відбудеся воєвідська конференція в Тернополі. Від заінтересованих торговельних фірм власти зажадали подання тих місць, де на їх гадку можна би відкрити такі пункти. Крім инших місцевостий запитувані фірми подали села Токи і Калагарівку, через які доси ішла контрабандна торговля на великі розміри. Тепер, коли війшов в життя новий торговельний закон, ця торговля буде леґальна.

Представники, совітського „Внєшторга" заключили в останнім часі багато трансакцій на великі суми. Однак реалізувати тих трансакцій покищо не можна, бо „Внєшторг" не має готівки і що йно в найблизшім часі одержить першу рату, визначену совітським урядом на торговлю з Польщею. Крім шкір, щетини і т. п. сирівців „Внєшторг" оферує галицьким купцям велику скількість тютюну.

Проєкт нового промислового закона.

Польський уряд виступив з проєктом нового промислового закона, що дуже заінтересував промислові круги.

Досі обовязує в Галичині австрійський закон, що вимагає від кождого ремісника доказу уздібнення і приналежности до корпорації (цеху). Новий проєкт опирається на прінціпі промислової свободи, себто відкидує примус приналежности до корпорації і примус доказу уздібнення, а вимагає лиш зголошення до промислової власти. Досі допускалася промислова свобода лишень у великім промислі, а теперішний проєкт предвиджує її і в малім промислі, виходячи з цеї засади що доказ уздібнення був властиво лиш доказом промислового заняття, але не все доказом фактичного знання в даній промисловій галузи. Зате цеховий примус приналежности до корпорації не все веде до витворення солідарности, як приклонники него примусу аргументують, а радше витворює кастовість, яка часто стоїть на перешкоді розвоєви даного промислу.

Курс грошей.

Курс польської марки за границею дня 21. ц. м.: Відень 1·69, Прага 1·20, Ціріх 0·14.

Курси заграничних валют. Львівська неофіціяльна біржа нотувала дня 21. ц. м.: американські доляри 3.900—3.920, одинки і двійки 3.800—3.820, канад. доляри 3.600—3.620, одинки і двійки 3.500—3.520, нім. марки 18.00—18.05, сотки 17·70—17·80, дрібні 17·50—17·60, леї 25·00—25·20, дрібні 24·50—24·60, чеські корони 63·50—64·00, австр. тисячки 2.900—2.950, сотки 110—280, 50 коронівки 50—130, 20-коронівки 20—45, 10-кор. 10—12, 1-ки 2-ки 1·00—1·30, рублі 5-сотки 1·80—2·40, сотки 3·00—4.00, 25-рубл. 1·70—2·20, 10-рубл. 1·60—1·70, решта дрібних від 1·00—1·10 думські тис. 35·00—50·00, думські 250 рубл. 20·00 до 35·00 карбованці 2·00—2·20, гривни 0·00—0·00, франц. франки 310—320, фунти штер. 14.800—15.000, шв. франки 700—710. Золото: 20 кор. 13.800—14.000, 20-франківки 12.800—13.000, 20-марківки 15.000—15.500, фунти шт. 12.800—13.000, 10-рубл. 18.200—18.300, дол. 3.700—3.750. Срібло: Австр. корони 255—260, 5 кор. 1.400—1450, фльорени 600—650, рублі 1.050—1.100, копійки 5·00—5·20, амер. доляри 2.350—2.450, половини і чвертки 2.300—2.320, канад. доляри 2.200—2.250, дрібні 2.150—2.200, леї 225 до 230.

Ціни рільничих продуктів у Львові.

Урядовий звіт збіжевої і товарової біржі з дня 20 ц. м.: За 100 кг.: пшениця краєва 12.700, жито гал. 8.600, ячмінь броварняний 7.300, пашний 7.100, овес 7.800, кукурудза краєва 9.300, румунська Снятин 9.900, бараболя бров. 2.500, фасоля біла 11.500, краса 8.800, горох пільний 8.500, горох „Вікторія" 14.800, бобик 6.800, вика 7.200, мішанка пашна в зерні 5.200, лубін 4.600, гречка 8.000, мука житна 70 прц. 13.000, 60 прц. 14.200, мука пшенична 60 прц. 18.500, 50 прц. 21.000, 40 прц. 24.000, пшеничні отруби 4.800, житні 4.800, макухи конопельні і льняні 8.000, ріпакові 7.900, ютові мішки 75 кг. за штуку 425, уживані 330, конюшина червона 78.000, солома прасована 2.200, сіно волинське 3.000, сіно солодке краєве 4.000, лен 15.000,

---

ножем прошибає на смерть хору жінку Геншеля, а другим трапляє його в серце, обмотує як павук, добуває, висисає, зраджує. В останнім акті бореться слаба душа великана з жінкою-демоном. Глядять собі в вічі і в тому погляді розгривається двобій на смерть і життя. Ганка побіджає!

Короткий зміст знаної драми є конечний для схарактеризовання артистичних засобів, якими послугується українська сцена. Вправлену руку знаменитого режісера чути в кожнім епізоді, в діяльогах і гуртових сценах. Дуже добре опрацьоване прим. кокетовання дочки коршмара Францішка перед Зібенгартом, який не звертає на неї уваги, виповнює цілий четвертий акт. Гра совершенна так в головних ролях як епізодах.

Заледво починаємо орієнтуватися, а вже всю нашу увагу скуплюють визначні таланти, солідно відчуті і віддані креації пань Сорокової (Францішка) і Рубчаківної (перша жінка Геншеля), пп. Сороки, Ясень-Славенка і инших. Візника Геншеля переживає у великому стилю п. Загаров. Нема майже дрібниці, яка би зраджувала, що то не особиста драма артиста граючого перед нами на сцені. Мягкий, добрий, дитячо лагідний великан проситься жити. Щось жене його до загибелі. Та він не тільки не може усвідомити собі тої таємної сили, але боїться її відчути. Страхається зворушень, не хоче прозріти, бо його права, але непередбачаюча душа не видержала би тої розвязки. І герой її не видержав.

Креація, сотворена п. Загаровим є серед наших обставин феноменом. Не менший подив будить пані Козак-Вірленська як Ганка. В на власне виявила те багатство в грі самим поглядом очей, про яке говоримо вище. Зором і примірною економічною мімікою віддала повну і знамениту характеристику настрою і відношення до поодиноких осіб в драмі.

І глядач опускає театр зворушений і вдячний артистам за хвилі поважного пережиття, за пригадку величі правдивого мистецтва.

ЖЕРТВИ.

Пресовий фонд.

На пресовий фонд української незалежної преси зложили в марках польських: о. Константин Ласійчук Річка 500 кличе: Ник. Навамського упр. школи Коринч. о. Волод. Вергуна Соколівка, о. Павла Чужака Губин, Мих. Забара Теребовля 1000 кличе: Мих. Щуцького і Мат. Бродяка Теребовля, П. Була Дверник 160, Петро Яблонський Кросно 320, Ізидор Сікора Кошляки 1000 кличе: Волод. Грегоращука Підволочиска, Гната Чорного, Тому Грегоращука Кошляки, Матвій Мацьків Отиневичі 100, Зеня Полошинович Радоцина 200 кличе: о. Мартиновича Яблінка нижна, Місю Геванівську Ходорів, о. Козенку Підмощина, Марія і Мих. Карманські Дубецко 500, Филип Вовчук 200, Володимир Левицький Сощин 300, Радник двора Модест Каратницький, Львів 1.000. кличе: Радн. Ігн. Дзеровича, Львів, дир. В. Червінського, Львів, надрадника Ст. Стеблецького, Чортків. Д-р Теодор Михайлівський, Львів, 5.000. кличе: Д-ра Юркевича Львів, Д-ра Вол. Мацькевича, Львів, Дир. Із. Кузика, Львів. Надрадник Д-р Вол. Кульчицький, Львів, 650. Микола Коцур, Львів, 500. о. Вол. Семків, Миклашів, 2.500. Олекса Кузьма, Львів, 1.000, кличе: проф. В. Гарасимчука, Стрий, дир. М. Терлецького, Львів і д-ра Корнила Трояна, Девятники. Повітова Спілка Торговельна, Калуш, 1.000. Міка Дрогомирецка, Перемолока, 400. Любомир Охримович, Янів, 500. Богдан Ковальський, Сокаль, 200. Настя Грод, Дібча, 200. о. Й. Ганкевич, Красне, 200. о. Мих. Шавала, Фірлеїв, 250. о. Григорій Гірняк, Винники, 1.000. о. Йосиф Кишакевич, Львів, 1.000. кличе: о. Івана Туркевича, о. Дуткевича і о. Ол. Ковальського всіх зі Львова. Олександер Онисько, Львів, 5.000. кличе: Стефана Сасика, Дрогобич, Юрка Сасика, Борислав. Іван Ліщинський, Львів, 5.000. кличе: проф. Д-ра Івана Любомировича у Львові, о. Теодора Попеля, Дрогобич. Суд. Іван Кохановський, Станиславів, 1.000. кличе: Евгена Барановського, Антона Копровського, Климентія Кульчицького, суддів в Станиславові.

На українську університетську молодь

зібрав Пов. Комітет збірок в повіті Львів по 20. І. 1922 р. в громадах: Львів по районам Мп. 152.735 і 150 австр. корон; Львів по інституціях і забавах Мп. 35.450; Львів збірки надзвичайні Мп. 125.601; Дорошів кг. 173 жита, кг. 83 пшениці, Мп. 7.805; Підберезці кг. 365 жита, кг. 200 пшениці, кг. 13 гречки, Мп. 1100; Івашків кг. 138 жита, кг. 34

Хто знає де подівається **Грицько ВОРОНА з Хоростькова** п. ГУСЯТИН, що був при У. Г. А. відтак вступив до Армії У. Н. Р. буде ласкавий дати знати на адресу: **Ал. Ворона Р. О. Black Stone Mines Mile 52½** CANADA ALTA. 731 3—6

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від неділі 19. лютого 1922.

Цвіт скандинавського гумору. Сальонова, ефектовна і романтична комедія в 6. великих актах п. з.

„ПАННА З ТРАҐІЧНОЮ МИНУВШИНОЮ"

В головних ролях незрівнані артисти Карін Моляндер і Віктор Сєстром (Sjöstrom).

пшениці, кґ. 23 ячменю, кґ. 154 бараболі, Мп. 150; Калачинів кґ. 36 жита; Рудно кґ. 52 жита, Мп. 1960; Вороців 150 кґ. жита: Рясна руська кґ. 123 жита, мп. 1.430; Мшана кґ. 196 жита. мп. 2.220; Винники кґ. 282 жита, кґ. 57 пшениці, мп, 34.040·—; Підбірці 115 жита. 40 кґ. пшениці, кґ. 6 муки, мп. 2.030; Лисиничі кґ. 190 жита, мп. 3.816; Ясниска кґ. 103 жита, кґ. 37 пшениці. кґ. 5 ячменю, кґ. 5 гороху; Збоіска мп. 10.172·—; Малехів мп. 4.680·—; Сороки кґ. 100 жита; Оборошин кґ. 322 жита, кґ. 27 пшениці, кґ. 465 бараболі, мп. 700; Щирець мп. 8.200·—; Ушковичі мп. 1.162·—; Ляшки кґ. 100 жита, кґ. 30 ячменю; Підліски кґ. 23 гороху, кґ. 9 круп, кґ. 40 муки, кґ. 90 бараболі.

Разом: мп. 386.206·—; 150·— австр. корон, кґ. 2.480 жита, кґ. 483 пшениці, кґ. 58 ячменю, кґ. 13 гороху, кґ. 9 круп, кґ. 46 муки, кґ. 709 бараболі.

Всім організаторам збірок і жертводавцям складає на сім місци подяку

Центральний Комітет Збірок.

ОПОВІСТКИ.

Народний театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, під артистичним проводом Олександра Загарова. Саля Тов. ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича ч. 5.

Четвер. 23. лютого другий раз „ВІЗНИК ГЕНШЕЛЬ", драма на 5 дій Ґ. Гауптмана.

Початок о годині 7·30 вечером.

Білети в ціні від 500—200 Мп. продає „Народня Торговля", а в день вистави від год. 4·30 по пол. Каса театру. X 1—1

З нинішним числом зачинає поміщувати Центральний Комітет Збірок загальний вислід збірок, переведених на цілі Української Університетської Молоді, по поодиноких повітах. Поіменні викази жертводавців на туж ціль з нагоди коляди — друкується рівночасно у „Вперед". 1—1

Заходом Українського Правничого Товариства відбудеться в четвер 23. ц. м. в салі засідань Ставропігії, Бляхарська 9 дискусія на тему „Реформа громадського закона". Розпічне п. президент Володимир Деникевич. 761 1-1

По незалежним від Львівської Ф'лії Українського Т-ва Помочи Збіг цям обставинам, призначені на 24. лютого 1922 р. маскові вечерниці не відбудуться. 740 1—1

Дрібні оголошення.

АДВОКАТ д-р Кузів в Дрогобичі прийме сейчас рутинованого конціпієнта. Зголошення з поданєм літ відбутої практики і услівий лише письменно. 743 2—3

ПОЛОТНО Львів вул. Зіморовича 20, полотна, пайти, сукна, мотузяні вироби. 751 2—26

СТАНЦІЇ пошукую для ученика 4. ґімн. за харчі. Зголошення з услівями до Адмін. „Стаття". 744 2-2

СТУДЕНТ фільософії глядає лекції у Львові. Ласкаві зголошення до Адміністрації під Студент. 748 2—3

ПОШУКУЄТЬСЯ осібної комнати враз з харчем при інтеліґентній українській родині. Платня в грошах. Зголошення до Адміністрації під Семинаристка. 742 2—3

СПОКІЙНЕ й бездітне супружество з Великої України шукає зараз умебльованої кімнати при українській інт. семї. Плата після умови. Ласкаві зголошення: І. Паславський, Чарнецького 3, II. п. 759 1—2

КАМЕНИЦЮ, вільний льокаль, продасть без посередництва господар, Потоцкого 34. 758 1—1

НАДІСЛАНЕ.

ПОДЯКА.

Усім Високоповажаним Паням, що дня 13. лютого ц. р. безкористовно зложили буфет на „Вечерниці смотриків", з яких чистий дохід на українських інвалідів виносив 151.608 мп., як рівнож Вп. Паням, які вложили чимало праці й пожертвування коло урядження цих вечерниць, складає цею дорогою Управа У. Д. І. щиросердечне Спасибіг. 754 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

Повітова Спілка господарсько ::: торговельна в Бучачі :::

ВИСИЛАЄ ВАҐОНАМИ

БАРАБОЛІ

найрадше виміна за будівельні матеріяли — — — з підгірськими Спілками. — — —

Зголошення згл. готівку приймає Дирекція. Спілка приймає вкладки до обороту на 10% і висше після умови. 755 1—1

СКІРИ з кун, тхорів, лисів, заяців і т. і купує одинока українська фірма Петра Карпяка, Львів, ул. Куркова 11 А. 732 4—4

КУПУЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

НОВІ ВИДАННЯ ТВОРІВ ІВАНА ФРАНКА

„Панські жарти"

Ціна 600 мп., з пересилкою 630 мп.

і

„Semper tiro"

Ціна 530 мп., з пересилкою 530 мп.

Замовлення слати на адресу: УКРАЇНСЬКЕ Т-ВО ПЕДАҐОҐІЧНЕ ЛЬВІВ, РИНОК 19, І. п. XVIII 2-3

Книгарня Наук. Тов-а ім. Шевченка

ЛЬВІВ, РИНОК ч. 12.

має великий вибір Кобзарів Шевченка а то в однім томі:

1) Тарас Шевченко Кобзар нар. вид. з поясненнями д-ра В. Сімовича.
2) Тарас Шевченко Кобзар вид. Укр. Накл. в Липську.
3) Кобзар Т. Шевченка, вибір поезій. Вид. Уч. Гром.
4) Тарас Шевченко Кобзар для малих дітий.
5) Твори Тараса Шевченка в двох томах, вид. Тов. „Просьвіта".
6) Тарас Шевченко Кобзар в 3 томах вид. Української Накладні в Липську.
7) Повне видання Творів Т. Шевченка в 5 томах, Елеґантна оправа. Українська Накл. в Липську.

АДВОКАТ

Д-р Юліян Лещій

веде канцелярію у Львові вул. Ґродзіцких 2. II. пов. (бічна Ринку). 722 2-5

СТАРША женщина, бездітна, найрадше вдова по священику, що занялася би зовсім домовим господарством, зволить з поданням услівій зголоситися: о. М. Коритко, Холоїв. 747 2—2

„РІЛЬНИЧИЙ ДІМ"

заступництво Просцейовської фабрики

РІЛЬНИЧИХ МАШИН Ф ВІХТЕРЛЬОГО

НОВИЙ САНЧ, ВУЛ. ГОФМАНОВОЇ Ч. 1. Контора Ринок ч. 10,

ПОРУЧАЄ: криті керати Віхтерлього, ручні молотільні, кератні молотілні, цілковиті молотілні ґарнітури Віхтерлього зі скіряними пасами. Ручні і кератні січкарні. Млинки до мелення збіжа. Зелізні плуги. 757 Господарям уділяється кредит. 1—?

106 ЗАВЕДЕННЯ БУДОВИ 24—30

ВОДОТЯГІВ і ПОМП

АНТІН КУНЦ сп. з обм. пор. **ЛЬВІВ,** вул. Сапіги ч. 57, партер приймає замовлення входячі в єї обсяг діяльности. Помпи трансмісійні та парові для фабрик, гідравлічні барани і вітраки на складі.

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

Ю. ОПІЛЬСЬКИЙ.

„СУМЕРК",

дуже цікава і знаменита історична повість з часів визвольних воєн великого князя Свитригайла (1430—1433). Стор. 309. вел. 8°, гарний папір. — Ціна 1000 мп.

Замовлення і письма слати на адресу: **Кость Єзерський, Львів, вул. Потоцького ч. 69, II. пов.**

На порто долучати: при звичайних посилках 50 мп., при пачках до 5 кґ. ваги 150 мп., Висилається тільки за готівку. Книгарням відповідний опуст. 723 3—10

ЦЕРКОВНІ ДЗВОНИ

РІЖНОЇ ВЕЛИЧИНИ З МЕТАЛЮ ПЕРШОЇ ЯКОСТИ має на складі і виконує під ґарантією, після умови та в найкоротшім часі

ІВАН КУЗЬМИЧ

робітня (фабрика) бронзівних виробів та маґазин церковних річей 733 2—?

ЛЬВІВ, ВУЛ. БЛЯХАРСЬКА Ч. 11, (дім Ставропігії),

Купує всякі старі дзвони і матеріяли ріжного металю до перетоплювання. — Приймає також до огневого позолочування різблення ріжні церковні річи як чаші, монстранції, евангелія, кадильниці, хрести і т. п., які виконує солідно і дешево.

ДЗВОНИ

з найлучшого металю о чистім, звінкім голосі, по найдешевшій ціні та з 25-літною ґарантією можна купити або замовити в

Першій Українсько-американській ліярні і складі дзвонів

К. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО

ТЕРНОПІЛЬ, вул. Тарновського ч. 64.

УВАГА: Моя фірма не мала і не має нічого спільного з фірмою Братя Фельчинські Калуш і Перемишль. 736 2—?

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма. З друкарні Спілки „Діло".